

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/1407

Karar No : 1983/67

ÖZET : Sıkıyönetim ilanına neden olan ol-
lara ilişkin ve sıkıyönetim mahkemelerinin
elkoyduğu suçlarla genel ve ortak amaç i-
risinde bağlantılı olan suça ait davanın
Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği
hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Aydın Tanyal ve Arkadaşları

O L A Y : İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi C.Savcılığı 2.2.1976 günlü,iddiana-
mesinde;Tariş İplik Fabrikası işçilerinden bir kısmının DİSK'e bağlı Tekstil sendikasına
bir kısmının da Türk-İş'e bağlı teksif sendikasına üye olup çoğunluğunun tekstil sendikası
da olduğu ve bu sendikaca 11.12.1975 gün toplu sözleşme yapılacağı bu arada bazı fabrika
yöneticilerinin ve ezcümle fabrika müdürü olan sanık Aydın Tanyal'in bu toplu sözleşmeyi
engellemek için,bazı kuruluşlarla iş birliği yaparak çeşitli görüşmelere başladıkları ve
fabrikaya yeni alınacak işçilerin belli siyasal görüşlü olan kişiler arasında tercihi edil-
diği ve bunların eski işçilere çeşitli baskı,şiddet ve terör uygulayarak onları üyesi ol-
dukları sendikadan ayrılmaya veya işlerini terk etmeye mecbur etmek için çaba gösterdik-
leri,Kasım-1975 den itibaren fabrikaya ülkücü işçiler derneği genel merkez müfettişi Has
Erdil vasıtası ile yurdun çeşitli yörelerinden işçileri getirtip işe aldıkları ve İzmir'
otele yerleştirdikleri,Ülkücü-Komando olan bu kişilerin otel ücretlerini ülkücü işçiler
derneği başkanı olan Avni Öncel'in ödediği ve faturada (Avni Öncel,Milliyetçi HP.İlçe me-
kezi)olarak yazıldığı,Ülkücü-Komando olan bu işçilerin,teksif sendikası işçilerine (Biz
ülküci ocaklarına mensubuz,özel hizmet için buraya geldik,sizleri barındırmayız,bizim ol-
duğumuz yere,tekstil sendikasına giriniz)diye tehdit ve tazyik ettikleri,10.12.1975 günü
sanıkların hazırladıkları plan gereğince 150-200 ülkücü,Komando,ellerinde tabanca,bıçak,
sopa,zincir,şiş ve benzerleri ile (vurun komünistlere,yaşasın ülkücüler,yaşasın başbuğ
sloganları ile karşıt grup işçilere kaldırıp,mağdurları çeşitli yerlerinden yaraladıklar
olayın basit bir sendika rekabeti olmayıp,doğrudan devletin güvenliğini ilgilendiren örg-
sel,anarsik bir faaliyet bulunduğunu ileri sürerek,sanıklar Aydın Tanyal,Avni Öncel,Meh-
met Tanık,Hasim Paşol,Seyfi Cöl,Adem Doğan,Ramazan Doğan,Mustafa Güçlütürk,Ali Duran,İm-
pek ,Mehmet Harifi Fatı,Müseyin Elmas,Soner Ayanlar,Celil Barut,Nurhan Şengüder ve Ayşe
Arat'ın eylemlerine uyan TCK'nun 64/1.,313/1-2.,188/3.maddeleri ile cezalandırılmaları
istenmiştir.

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi,C.Savcılığı, 26.4.1976 günlü ek iddianame ile,

.../...

sanık, Mustafa Sami Persan'ın (Ülkücü işçiler derneği genel merkezi teşkilatlandırma sekreteri) olduğu ve diğer sanık Hasan Hüseyin Erdil'in de aynı derneğin genel merkez müfettişi bulunduğunu ve Ülkücü, Komando kişilerin işçi olarak tarış fabrikasına getirilip yerleştirildikleri ve 10.12.1975 günü fabrikada meydana çıkan olaylara böylece bu sanıkların da asli fail olarak iştirak ettikleri ileri sürülerek, TCK'nun 64/1., 313/1-2., 188/3. maddelerle cezalandırılmaları istenmiştir.

Karsiyaka Sorgu Hakimliği, 10.2.1976 günlü son soruşturmanın açılmasına kararında sanıklar Seyfi Gül, Adem Doğan, Ramazan Doğan, Soner Ayanlar, Hüseyin Elmas, Mehmet Hanifi Paçacı, Ali Duran Simsek, Nuran Sengüder, Celal Barut ve Erkan Filiz ile 17 müştekinin, Çiğli Tarış İplik Fabrikasında işçi olup, müstekilerin Disk'e bağlı tekstil sendikasına üye oldukları sanıkların ise fabrikaya yani alınan işçiler olup, Ülkücü-Komando olarak tanındıkları ve bunların, eski işçilerin tekstil sendikasından ayrılarak fabrika yöneticilerinin arzi ettiği sendikaya dahil olmaları için baskı yaptıkları ve 10.12.1975 günü planları gereğince ellerinde tabanca, şiş, sopa, bıçak ve aletlerle topluca müstekilere saldırdıkları ve sendikal rekabet yüzünden onları öldürmeye teşebbüs ettikleri yaraladıkları ve kavgada tabanca çektikleri ileri sürülerek, bu suçlarından ötürü haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

İzmir C. Savcılığı, 21.4.1977 günlü ek iddianame ile sanık İbrahim Yılmazda tarış olaylarına asli fail olarak iştirak ettiğini ileri sürerek kamu davası açmıştır.

Açılan kamu davaları Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevinin sona ermesi üzerine İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesinde birleştirilmiş ve,

1- İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 28.3.1980 gününde, esas 1976/33-karar 1980/114 sayılı ile; sanıklara atılı suçların, sıkıyönetim ilanına neden olan yaygın şiddet eylemlerinden olduğu ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülen davalarla bağlantılı bulunduğu

2- İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 27.5.1981 gününde, 1981/186-185 sayılı ile; suçların, sıkıyönetim ilanından üç aydan önce işlendiği ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülen davalarla bağlantılı bulunmadığı,

gereklilikleriyle mahkemelerinin görevsiz olduğuna karar vermişlerdir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev ayırtmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu/Adana yarası yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Pölmü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Ali Suat Erkoç, Yaşar Çiftçioğlu, Ergun Arğın ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 7.3.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli ve Askeri Yarıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yarı yerinin göli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine

katılan Yardımcı Durmuş Canioğlu ile Askeri Yargıtay Paşavcısı yerine katılan Demir Akar su'nun Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görülmüş ve düşünüldü:

Sanıklara atılı suçların amacı, cumhuriyeti, vatan ve milletin bağımsızlığını, bölünmezliğini, bütünlüğünü, milli güvenliğini tehlikeye düşürmeye, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik olduğundan MGK'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamına girdiği ve böylece sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu açıkça ortadadır.

Hernekadar suçlar, sıkıyönetim ilanından üç aydan daha önce işlendiğinden, 1400 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesi kapsamı dışında kalmakta ise de; İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün cevap yazısına ekli listenin incelenmesinden, ülkücü işçiler derneği isimli yasal derneğin bir çok şube mensubunun işledikleri suçlar hakkında sıkıyönetim mahkemelerinde dava açıldığı bilinmesine ve sanıkların da aynı gaye doğrultusunda faaliyet göstermelerine göre, 1402 sayılı Yasa'nın 13/b. maddesindeki organik ve örgütsel somut bağlantı bulunması koşulu gerçekleşmiştir.

Bu nedenle, davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden, bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 27.5.1981 günlü ve 1981/186-195 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 7.3.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kenan Terzioğlu

Üye
İsmail Oğuz

Üye
Nevzat Doğan

Üye
Ali Suat Erkoç

Üye
Yaşar Çiftçioğlu

Üye
Ergun Arğan

Üye
Nail Yücel

G/T.